

2. Кузьменко Єлизавета Конституційне право людини на працю, яку вона вільно обирає [інтернет ресурс] / Єлизавета Кузьменко. – Режим доступу: <http://blog.liga.net/user/ekuzmenko/article/6161.aspx> .

3. Кузьменко Єлизавета Працевлаштування та трирічне відпрацювання випускників-бюджетників [інтернет-ресурс] / Єлизавета Кузьменко. – Режим доступу: <http://blog.liga.net/user/ekuzmenko/article/10536.aspx>

4. Регент Алла, Моніторинг працевлаштування випускників ПТО: визначення проблем / А. Регент // управління освітою. – 2013 – Лют. (№4) – С. 15-19.

5. Селезень С.В. Єремєєва Х.Т. /Працевлаштування випускників ВНЗ: теоретичні і практичні аспекти//С.В.Селезень, Х.Т.Єремєєва. - Харків, 2011 – С. 3-11.

6. Черних Андрій Вузи не повинні вимагати у випускників довідки про працевлаштування – «Студентський захист» [інтернет-ресурс] Андрій Черних. - Режим доступу: <http://www.studzahyst.org.ua/content/vuzi-ne-povinni-vimagati-uvipusknikiv-dovidki-pro-pracevlashtuvannya-studentskiy-zahist>.

Дика Я.О.

(наук. кер. – ст. викл. Штепа О.О.)

*студентка V курсу факультету філології та журналістики
Полтавського національного педагогічного
університету ім. В.Г.Короленка*

ПРАВО ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ: ПОНЯТТЯ ТА ПРАВОВІ ГАРАНТІЇ

Термін і поняття “інтелектуальна власність” виникли порівняно недавно. Поняття “інтелектуальна власність” має принаймні два основних значення: як цивільно-правовий інститут і як сукупність суб’єктивних прав творця на результат його творчої діяльності.

Право інтелектуальної власності у зазначенні цивільно-правового інституту є сукупність правових норм, які регулюють суспільні відносини у сфері створення, оформлення, використання і охорони результатів інтелектуальної діяльності людей.

Суб’єктивне право інтелектуальної власності є право його суб’єкта на володіння, користування і розпорядження належним йому відповідно до закону результатом інтелектуальної діяльності [3, с. 155].

Відповідно до ч.1 ст. 41 Конституції України „кожен має право володіти, користуватися і розпоряджатися результатами своєї інтелектуальної, творчої діяльності”[2, с. 214].

З урахуванням цього конституційного положення усі результати інтелектуальної, творчої діяльності людини отримали назву „об’єкти інтелектуальної власності” або „інтелектуальна власність”, а правовий інститут, що їм присвячено – „право інтелектуальної власності”.

Право користування об’єктами інтелектуальної власності також належить власнику цього об’єкта чи його правонаступникам. Воно полягає в

тому, що суб'єкт цього права має законну підставу вилучати із належного йому результату інтелектуальної діяльності всі корисні якості, що може дати людині цей результат. Якщо йдеться про літературні чи художні твори, то їх, як правило, можуть використовувати шляхом випуску у світ, розмноження і в такий спосіб одержувати прибуток. Автор твору чи його правонаступники можуть також видавати дозвіл — ліцензію на використання зазначених творів іншими особами.

Разом з тим, результатами інтелектуальної, творчої діяльності людини вважаються не предмети матеріального світу - речі, а ідеї, думки, міркування, образи, символи тощо, тобто нематеріальні об'єкти.

До об'єктів права інтелектуальної власності, зокрема, належать:

- літературні та художні твори;
- комп'ютерні програми;
- компіляції даних (бази даних);
- фонограми, відеограми, передачі (програми) організацій мовлення;
- наукові відкриття;
- винаходи, корисні моделі, промислові зразки;
- компонування (топографії) інтегральних мікросхем;
- раціоналізаторські пропозиції;
- сорти рослин, породи тварин;
- комерційні (фірмові) найменування, торговельні марки (знаки для товарів і послуг), географічні зазначення;
- комерційні таємниці.

Суб'єктами права інтелектуальної власності є: творець (творці) об'єкта права інтелектуальної власності (автор, виконавець, винахідник тощо) та інші особи, яким належать особисті немайнові та (або) майнові права інтелектуальної власності відповідно до цього Кодексу, іншого закону чи договору.

Особистими немайними правами інтелектуальної власності є:

- 1) право на визнання людини творцем (автором, виконавцем, винахідником тощо) об'єкта права інтелектуальної власності;
- 2) право перешкоджати будь-якому посягання на право інтелектуальної власності, здатному завдати шкоди честі чи репутації творця об'єкта права інтелектуальної власності;
- 3) інші особисті немайнові права інтелектуальної власності, встановлені законом.

Особисті немайнові права інтелектуальної власності належать творцеві об'єкта права інтелектуальної власності.

Майновими правами інтелектуальної власності є:

- 1) право на використання об'єкта права інтелектуальної власності;
- 2) виключне право дозволяти використання об'єкта права інтелектуальної власності;

3) виключне право перешкоджати неправомірному використанню об'єкта права інтелектуальної власності, в тому числі забороняти таке використання;

4) інші майнові права інтелектуальної власності, встановлені законом. Законом можуть бути встановлені винятки та обмеження в майнових правах інтелектуальної власності за умови, що такі обмеження та винятки не створюють істотних перешкод для нормальної реалізації майнових прав інтелектуальної власності та здійснення законних інтересів суб'єктів цих прав.

Майнові права інтелектуальної власності можуть відповідно до закону бути вкладом до статутного капіталу юридичної особи, предметом договору застави та інших зобов'язань, а також використовуватися в інших цивільних відносинах [1, с. 340].

Найважливішим механізмом захисту інтелектуальної власності нині виступає патентна система, покликана забезпечити баланс інтересів суспільства та творців таких об'єктів промислової власності, як винаходи, корисні моделі промислові зразки тощо.

Патентне право - це сукупність правових норм, що регламентують систему охорони об'єктів промислової власності шляхом видачі патентів. На сьогодні в Україні патентним правом охороняються винаходи, корисні моделі, промислові зразки, штами мікроорганізмів, продукти програмного забезпечення, тощо.

Патент - це державний охоронний документ на нове технічне рішення у певній галузі, що засвідчує його першість та авторство і встановлює виключні права патентовласника, дійсні на території держави, де був виданий цей охоронний документ протягом законодавчо встановленого терміну.

Згідно з положеннями книги 4-ї Цивільного кодексу України «Право інтелектуальної власності»:

I. Кожна особа має право звернутися до суду за захистом свого права інтелектуальної власності відповідно до статті 15 цього Кодексу.

II. Суд у випадках та в порядку, встановлених законом, може постановити рішення, зокрема:

про застосування негайних заходів щодо запобігання порушення права інтелектуальної власності та збереження відповідних доказів;

зупинення пропуску через митний кордон України товарів, імпорт чи експорт яких здійснюється з порушенням права інтелектуальної власності;

вилучення з цивільного обороту товарів, виготовлених або введених у цивільний оборот з порушенням права інтелектуальної власності;

вилучення з цивільного обороту матеріалів та знарядь, які використовувалися переважно для виготовлення товарів з порушенням права інтелектуальної власності;

застосування разового грошового стягнення замість відшкодування збитків за неправомірне використання об'єкта права інтелектуальної власності; опублікування в засобах масової інформації відомостей про порушення права інтелектуальної власності та зміст судового рішення щодо такого порушення [5, с.432].

Шляхом надання юридичного захисту власнику на певний термін, патенти формують специфічні правила ринкового обміну відповідних об'єктів інтелектуальної власності. Патентна система захисту прав інтелектуальної власності:

стимулює індивідів до заняття творчою, розумовою діяльністю; створює можливості для широкого використання нових винаходів, корисних моделей, промислових зразків тощо;

виступає своєрідним механізмом недопущення несанкціонованого використання об'єктів інтелектуальної власності.

Стрімке зростання ролі та значення інтелектуальної діяльності в соціально-економічному розвитку суспільства, утвердження творчої розумової праці як найважливішого чинника успішного виробничого та комерційного функціонування сучасних високотехнологічних підприємств, підвищення їхньої конкурентоспроможності на внутрішньому і зовнішньому ринках загострює проблему створення надійної та ефективної системи охорони та захисту прав на об'єкти інтелектуальної власності.

Світовий досвід доводить, що ефективний механізм охорони прав інтелектуальної власності:

є можливим елементом економічної політики, спрямованої на стимулювання та розвитку наукових досліджень, упровадження інновацій та прискорення науково-технічного прогресу;

сприяє залученню інвестицій до інноваційних проектів, зростанню зайнятості, підвищенню економічного добробуту населення тієї чи іншої країни;

стимулює розвиток міжнародної торгівлі, відіграє важливу роль у підвищенні конкурентоспроможності національних економік у глобальному ринковому середовищі. [4, с. 10-13].

Література:

1.Довгерт А.С. Авторське право і суміжні права. Європейський досвід. / А.С.Довгерт. У 2 кн. Кн. 1. Нормативні акти і документи. Європейська інтеграція України – К.: Ін Юре, 2001. – 520 с.

2.Конституція (основний закон) України (від 28 червня 1996р.) – Х.: «Ранок, 2008. - 48 с.

3.Підпригора О.А., Підпригора О.О. Право інтелектуальної власності України: Навч. посібник для студентів юрид. вузів і фак. ун-тів. / О.А Підпригора, О.О. Підпригора. — К.: Юрінком Інтер, 1998. — 648 с.

4.Підпригора О. Проблеми системи законодавства України про інтелектуальну власність / О. Підпригора // Інтелектуальна власність. — 2000. — №3. — с. 3-14.

Сулім Т.А.

(наук. кер. – ст. викл. Штепа О.О.)

*студентка V курсу історичного факультету
Полтавського національного педагогічного
університету ім. В.Г.Короленка*

ПРАВО НА ВІДПУСТКУ ПРАЦІВНИКІВ ЗАГАЛЬНО- ОСВІТНІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ: ПОНЯТТЯ ТА НОРМАТИВНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Відпустки це найбільший за обсягом час відпочинку. Відповідно до ч.6 ст.6 закону України «Про відпустки» та Постанови Кабінету Міністрів України № 346 від 14.04.1997 р. право на щорічну основну відпустку мають керівні працівники навчальних закладів та установ освіти, навчальних (педагогічних) частин (підрозділів) інших установ і закладів, педагогічні, науково-педагогічні та наукові працівники, які перебувають у трудових відносинах з установами, організаціями, підприємствами незалежно від форм власності та їх галузевої належності. Право керівних, педагогічних, науково-педагогічних (крім тих, що працюють у навчальних закладах та навчальних (педагогічних) частинах (підрозділах) інших установах і закладах) та наукових працівників на щорічну основну відпустку повної тривалості у перший рік роботи настає після закінчення шести місяців безперервної роботи в установі [1].

За наступні роки роботи відпустка надається згідно з графіками, які затверджуються власником установи або уповноваженим ним органом за погодженням з профспілковим чи іншим уповноваженим на представництво трудовим колективом органом. Графік надання відпусток затверджується керівниками навчальних закладів з урахуванням можливості проведення працівниками регулярних консультацій для учнів, складання іспитів, які перенесено на осінь, та за погодженням з виборним органом первинної профспілкової організації чи іншим уповноваженим на представництво трудовим колективом органом. При складанні графіків ураховуються як інтереси навчального закладу, так і особисті інтереси працівників та можливості для їх відпочинку [4].

Керівним, педагогічним, науковим і науково-педагогічним працівникам навчальних закладів та навчальних (педагогічних) частин (підрозділів) інших установ і закладів щорічна основна відпустка повної тривалості надається у період літніх канікул незалежно від часу прийняття їх на роботу. Відповідно до ч. 4 п. 2 Постанови Кабінету Міністрів Украї-